

СИСТЕМИ ЗА ПОДГОТОВКА НА КАДРИ ЗА ВЕТРОХОДЕН ТУРИЗЪМ

Стоян Бахчевански

Катедра „Водни спортове“, Национална спортна Академия „В. Левски“

Ключови думи: Ветроходство, туризъм, подготовка, кадри.

ВЪВЕДЕНИЕ

Според доклади на Световната организация за туризъм (UNWTO) през последните 60 години туризмът показва непрекъснато развитие и диверсификация, превръщайки се в един от най-големите и най-бързо развиващите се икономически сектори в света. През 2010 г. приходите от международен туризъм възлизат на 919 милиарда долара САЩ.

Броят на международните туристически пътувания непрекъснато нараства от 25 милиона през 1950 г., 278 милиона през 1980 г., 528 милиона през 1995 г. и 1,035 милиона през 2012 г. При дългосрочна прогноза увеличението е до + 4,4% годишно (фиг. 1).

На прага на третото хилядолетие човечеството е изправено пред редица проблеми, от решението на които зависи успешното развитие на цивилизацията на Земята. Това включва религиозни и етнически конфликти, екологични проблеми и опазване на природните ресурси и др., както и въпроси на възпитанието, младежкото образование и осигуряване здравето на хората.

Един от начините за влияние върху младите хора е спорта и в частност „ветроходството“, със своята екологичност (Дойчев, 2019), от друга страна успешното им реализиране в практическата дейност зависи от нивото на владеене на различни технически похвати, както и на специалните физически качества. (Аврамова, 2019)

Фиг. 1. Броят на международните туристически пътувания за 1950-2010 г. и дългосрочната прогноза за тяхното увеличение до 2030 г. (по данни на UNWTO от 2017 г.)

МЕТОДИ

Нашата **работна хипотеза** е, че проучването на възможностите за повишаване на квалификацията на яхтените капитани ще подобри и качеството на предлаганите услуги в сферата на яхтения туризъм в България.

Областта на настоящото изследване е функциониране и развитие на яхтения туризъм.

Предмет на изследването – проучване и анализ на системите за подготовка на кадрите в яхтения туризъм. *Обектът на изследването* са обучението и сертифицирането на кадрите в яхтения туризъм. **Цел:** Целта на работата е да се проучат особеностите на обучението и сертифицирането на ветроходците в различни страни.

Задачи.

1. Проучване на системите за подготовка на кадри за развитието на ветроходния спорт и яхтения туризъм в различни страни от Европа и Америка.
2. Проучване на системата за подготовка на кадри за развитието на ветроходния спорт и яхтения туризъм в България.

Методология на изследването.

Методите, които са използвани при изследването са:

- Литературно и информационно проучване.
- Теоретичен анализ.
- Синтез.

РЕЗУЛТАТИ

Опитът на Испания, Франция, Турция, Дания и други страни ясно показва, че заниманията с ветроходство имат значителен принос за националната икономика.

Ветроходният туризъм е едно от най-ефективните средства за рекреация както за младежи, така и за възрастни хора. Лидери по популярност на яхтения туризъм в Европа са Холандия и Швеция. В Швеция всеки 7 жител на страната притежава яхта, а в Холандия всеки 30-ти. Броят на ветроходни яhti са; в Германия - 125 000, в Холандия - 200 000, Франция - 190 000; във Великобритания - около 500 000, и Швеция - 1 200 000 (включително моторни), включително над 200 хиляди круизни каюти.

Подготовка и сертифициране на яхтени капитани в Европа и Америка.

Най-известната организация за подготовка и сертифициране в ветроходния туризъм е британската кралска яхтена асоциация (Royal Yachting Association) Тя е на повече от 130 години, упълномощена е от правителството на Англия да регулира дейността на яхтсмените, а училищата ѝ заслужено се смятат за едни от най-добрите в света (обучението се провежда само на английски език). Друга основна система за обучение е Американската международна школа (International

Yachtmaster Training). Аматорското и професионалното обучение се провежда и от Международната асоциация на ветроходните училища (ISSA), която е международна обществена организация, обединяваща 3,550 яхтни училища в 31 държави (приемащи стандарта ISSA).

Започва се от ниво Flotilla Skipper/Watchkeeper и след което, обучението се състои от практическа и теоретична част. Кандидатите трябва да отговарят на здравните изисквания, като за получаване на шофьорска книжка. Необходимо е да знае английски език и да се държи над водата. Минималния стаж, необходим за получаване на окончателен сертификат е проплаване на 200 морски мили и 10 дни в морето. Сертификатът Bareboat Skipper удостоверява, че притежателят на дипломата разполага с достатъчно знания и умения, за да плава като капитан на яхта с размери до 50 фута и до 20 морски мили от брега (през деня); може да наеме яхта и да извършва независими круизи на яhti. В България обаче ветроходният туризм, ветроходството и видовете отдих, свързани с неговото използване, са изключително слабо представени на брега на Черно море. Няма развита инфраструктура за практикуване на тези ефективни видове воден отдих.

Подготовка и сертифициране на яхтени капитани в България. Сериозен проблем в повишаването на конкурентоспособността на България (в системата на международния входящ и изходящ туризм) е подготовката и сертифицирането на капитаните на яhti. У нас необходимо да се човек притежава правоспособност за капитан на плавателен съд до 40 бруто тона по море за да се занимава с ветроходен спорт, туризм, спортен риболов и развлечения.

Придобиването му може да отнеме около месец и обикновено се провежда вечер или през уикендите. За общо 106-те учебни часа се минава през четири основни теми - корабоводене (география, метеорология, навигация, правила за движение), морско дело (устройство и движение на кораба, работа с радио и правила за безопасност), законодателство и техническа подготовка (устройство на двигателя). Курсовете завършват с вътрешен, а след това и с външен изпит, който наподобява изпитите за шофьорска книжка - индивидуален компютърен тест с 65 въпроса.

Общо 30 фирми предлагат капитански курсове за кораби до 40 тона. Най-много са в София - общо осем, по пет във Варна и Бургас, три в Русе и по една във Видин, Оряхово, Свищов, Силистра, Поморие, Велико Търново, Пловдив, Стара Загора и Кърджали. Изпити пък могат да се полагат само в централните на "Морска администрация" в София, Варна, Бургас, Русе и Лом. При успешно издържан изпит свидетелството е валидно десет години, след което се подновява след представяне на актуално медицинско удостоверение. Държавният стандарт за морско обучение до 40 бруто тона не включва практическа подготовка по ветроходство. Според експертите, логиката в курсовете да няма практическа ветроходна подготовка е, че ветроходството е "по-скоро хоби и спорт" и че, "ветроходците в България са в пъти по-малка бройка от тези, които имат свидетелство за водене на кораб". Българското свидетелство за управление на малък кораб важи

по целия свят и дава право за наемане на яхта в Гърция, Турция и някои други страни не включва подходящата подготовка за това. Като добра практика за повишаване на квалификацията на българските капитани на ветроходни яхти, някои от учебните центрове установяват контакти с водещи световни училища, получават международни лицензи и подготвят и сертифицират своите ученици с международно признати документи. Пример за подобни центрове са „Вятър и вода “ и „Sailing.bg” работещи съвместно с британската кралска яхтена асоциация (Royal Yachting Association)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Подготовката на капитани за ветроходни яхти в България се състои в изкарване на капитански курс за придобиване на правоспособност водач на кораб до 40 БТ по море.
2. В капитанските курсове не е включена практика на ветроходна яхта.
3. За подобряване на ветроходните умения на капитаните се предлага допълнително обучение по модел на международно признати организации.
4. Повишаването на квалификацията на яхтените капитани ще подобри и качеството на предлаганите услуги в сферата на яхтения туризъм в България.

ЛИТЕРАТУРНИ ИЗТОНИЦИ

1. Аврамова М., (2019) "Средни стойности и вариативност на показателите за физическа дееспособност при 15–16-годишни ученици". Педагогически алманах 2:214-217.
2. Дойчев Б., (2019). *Екология и спорт*. Монография, Соффия, ИК „Авангард прима“, с. 72-78. ISBN: 978-619-239-320-5.
3. <http://issa-schools.org/>
4. <https://www.marad.bg/>
5. <https://www.unwto.org/>
6. <https://www.rya.org.uk/Pages/Home.aspx>
7. <https://www.iytworld.com/>

Стоян Бахчевански /

НСА „Васил Левски“, имейл: s_bahchevanski@abv.bg